

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра економіки та менеджменту

1. “ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Управління безпекою економічних систем
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Другий (магістерський) рівень вищої освіти _____
галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 073 Менеджмент _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Адміністративний менеджмент/ Менеджмент
організацій _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
_____ (обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний _____

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бабич Дмитро Володимирович
доктор економічних наук, професор кафедри економіки та менеджменту,

Програму схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

(підпис)

(Дорошенко Г. О.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління економічною безпекою» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки другого рівня вищої освіти, магістра
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

напря́м «Специфічні категорії»
(шифр, назва напрямку)

спеціальність 8.18010018 Адміністративний менеджмент
(шифр, назва спеціальності)

спеціалізація _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань сутності та основного змісту економічної безпеки держави, регіону, підприємства, ключових критеріїв та показників рівня безпеки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- ознайомити студентів з визначенням та змістом поняття безпека на різних рівнях економіки;
- сформуванати у студентів уявлення та розуміння основних джерел та видів загроз економічній безпеці;
- набуття студентами навичок попередження або мінімізації впливу загроз економічній безпеки.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
6 -й	6 -й
Семестр	
11 -й	11 -й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	Не заплановано
Самостійна робота	
42 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
Не заплановано	

1.6. Заплановані результати навчання

- У результаті проведення практичних занять студент **повинен знати:** сутність економічної безпеки; структурні елементи та принципи економічної безпеки; теоретичні та правові основи забезпечення національних інтересів та попередження загроз національній економічній безпеці; концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки держави; механізм фінансової безпеки держави; джерела внутрішніх та зовнішніх загроз безпеці підприємства; сутність та специфіка комерційної таємниці підприємства; місце та роль служби безпеки в організаційній структурі підприємства; функціональні складові організації економічної безпеки підприємства.
- Вміти аналізувати стан економічної безпеки на різних економічних рівнях;
- Вміти оцінювати рівень впливу загроз на економічні системи;
- Вміти вирішувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння фундаментальних основ забезпечення економічної безпеки;
- Вміти шляхом самостійного навчання освоїти нові області використовуючи здобуті теоретичні та науково-практичні знання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Економічна безпека держави.

Тема 1. Теоретичні основи економічної безпеки.

Поняття та сутність економічної безпеки; Об'єкти, суб'єкти та принципи економічної безпеки; Фактори, що впливають на економічну безпеку.

Тема 2. Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці.

Національні інтереси; Класифікація загроз національній економічній безпеці; Існуючі загрози національній безпеці.

Тема 3. Стратегія забезпечення економічної безпеки держави.

Стратегічні цілі економічної безпеки; Основні напрямки державної політики національної безпеки; Система забезпечення економічної безпеки.

Тема 4. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки держави.

Сутність фінансової безпеки держави; Складові фінансової безпеки держави; Механізм забезпечення фінансової безпеки держави

Розділ 2. Економічна безпека організацій.

Тема 5. Економічна безпека підприємств.

Зміст економічної безпеки організації; Цілі та принципи забезпечення економічної безпеки підприємства; Основні напрямки і ресурси забезпечення економічної безпеки підприємства; Джерела внутрішніх та зовнішніх загроз безпеці підприємства; Критерії та показники економічної безпеки підприємства; Комерційна таємниця підприємства.

Тема 6. Служба безпеки підприємства.

Сутність ціль та функції служби безпеки підприємства; Основні задачі служби безпеки підприємства; Структура та діяльність служби безпеки підприємства.

Тема 7. Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства.

Фінансова складова організації економічної безпеки економічної безпеки; Інтелектуальна складова організації економічної безпеки економічної безпеки; Техніко-технологічна складова організації економічної безпеки економічної безпеки; Політико-правова складова організації економічної безпеки економічної безпеки; Інформаційна складова організації економічної безпеки економічної безпеки; Екологічна складова організації економічної безпеки економічної безпеки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Економічна безпека держави.												
Тема 1. Теоретичні основи економічної безпеки.	12	4	2	-	-	6	11	2	-	-	-	9
Тема 2. Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці.	12	4	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Стратегія забезпечення економічної безпеки держави.	12	4	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 4. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки держави.	12	4	2	-	-	6	16	2	2	-	-	12
Разом за розділом 1	48	16	8	-	-	24	45	4	2	-	-	39
Тема 5. Економічна	15	6	3	-	-	6	17	2	2	-	-	13

безпека підприємств												
Тема 6. Служба безпеки підприємства.	12	4	2	-	-	6	13					13
Тема 7. Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства.	15	6	3	-	-	6	15	2				13
Разом за розділом 2	42	16	8	-	-	18	45	4	2			39
Усього годин	90	32	16	-	-	42	90	8	4			78

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Д/З
1	Теоретичні основи економічної безпеки.	2/-
2	Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці.	2/-
3	Стратегія забезпечення економічної безпеки держави.	2/-
4	Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки держави.	2/2
5	Економічна безпека підприємств	3/2
6	Служба безпеки підприємства.	2/-
7	Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства.	3/-

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Д/З	Форма контролю
1	Теоретичні основи економічної безпеки.	6/9	Усна
2	Національні інтереси та загрози національній економічній безпеці.	6/9	Усна
3	Стратегія забезпечення економічної безпеки держави.	6/9	Усна
4	Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки держави.	6/12	Усна
5	Економічна безпека підприємств.	6/13	Усна
6	Служба безпеки підприємства.	6/13	Усна

7	Функціональні складові організації економічної безпеки підприємства.	6/13	Усна
	Разом	42/78	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Контроль та оцінювання за даною дисципліною включає 1) поточний контроль знань у вигляді тестів, рефератів, презентацій, 2) контрольні роботи за розділами.

Поточний контроль знань складається з активної роботи студента під час семінарських занять у вигляді індивідуальних відповідей, рішення завдань, виступу з рефератами, презентаціями. За підсумками студент може набрати до 10 балів (2 - дуже активна робота, 2 самостійне рішення задач, 5 - за вдалий виступ з доповіддю чи рефератом). Отримані таким чином бали йдуть у залік до відповідного оцінювання за розділом 1, чи розділом 2. Також додатково враховується присутність студента на лекційних та практичних заняттях. Отже, студент, який активно працює в аудиторії, має змогу отримати додаткові 10-20 балів до загальної кількості балів, яку він отримує у семестрі.

Контрольна робота 1 є письмовою роботою студента, яка охоплює вже вивчений матеріал першого розділу (1-4 теми). Він складається з 5 тестових питань закритої і 5 відкритої форми з одним або декількома варіантом відповіді (2 бали за кожен вірну відповідь, 0 - за невірну), одного розгорнутого завдання та однієї задачі (максимум 10 балів). Таким чином *максимальна кількість балів, яку можна отримати за розділ 1: $10+10+10+10=40$ балів.*

Контрольна робота 2 є письмовою роботою студента, яка охоплює вже вивчений матеріал другого розділу (5-7 теми). Він складається з двох задач (максимум 15 балів за кожен задачу) та одне розгорнутого питання. Таким чином *максимальна кількість балів, яку можна отримати за розділ 2: $15+15+10=40$ балів.*

Таким чином *максимальна кількість балів, яку можна отримати продовж семестру: $40+40+20=100$ балів.*

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота							Сума
Розділ 1				Розділ 2			100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
13	12	12	13	20	15	15	

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90 – 100	

70-89	зараховано
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна

1. Веретенникова Г. Б. Економічна безпека підприємства: планування й організація : конспект лекцій / Г. Б. Веретенникова. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 83 с.
2. Губарєв О. О. Економічна безпека : конспект лекцій / О. О. Губарєв. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 59 с.
3. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 239 с.
4. Єрмошенко М. М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства : препринт наукової доповіді / за наук. ред. М. М. Єрмошенка. – К. : Нац. академія управління, 2005. – 77 с.
5. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади : монографія / С. В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 299 с.
6. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємства : навч. посібн. / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, Д. В. Назаренко. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 297 с.
7. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навч. посібн. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 251 с.
8. Пономаренко В. С. Концептуальні основи економічної безпеки : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 255 с.

Додаткова

9. Гнилицкая Л. В. Теоретико-методологические и прикладные основы обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности : монографія / Л. В. Гнилицкая, А. И. Захарок, П. Я. Прыгунов. – К. : Дорадо-Друк, 2001. – 290 с.
10. Козаченко А. В. Економічна безпека підприємства. Сутність і механізм забезпечення : монографія / А. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, А. Н. Лещенко. – К. : Вид. "Либра", 2003. – 280 с.
11. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия / Н. В. Куркин. – Днепропетровск : Изд. АРТ-ПРЕСС, 2006. – 452 с.
12. Новикова О. Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення / О. Ф. Новикова, Р. В. Покотиленко. – Донецьк : Прима, 2006. – 407 с.
13. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / укл. М. В. Афанасьєв ; [наукове керівництво докт. екон. наук, професора В. С. Пономаренка. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 244 с.

14. Сумець О. М. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека / О. М. Сумець, М. Б. Тумар. – К. : Вид. "Хай-Тек Прес", 2008. – 400 с.